

§ 42. Українські та запозичені слова

Тиждень 9, урок 42

Обладнання і матеріали:

- підручник “Українська мова та читання” (авторки: Г. Остапенко, О. Волощенко, О. Козак), с. 73;
- [флеш-картки](#);
- роздруківка “[Твердження. Робота в групах](#)”;
- роздруківка “[Картки зі словами](#)”;
- етимологічний словник;
- словник іншомовних слів.

Орієнтовний хід уроку	Обладнання і матеріали
1. УВЕДЕННЯ В ТЕМУ	
1.1 Привітання Вправа “Сонце в мені” <ul style="list-style-type: none"> • Кажуть, що у природи немає поганої погоди. Ось і сьогодні видався чудовий осінній день. Погляньте, яке променисте сонце виглядає з-за хмар. Потягніть ручки до нього, візьміть собі теплий промінчик і помістіть його у своє серце. А тепер заплющте очі й подумки передайте тепло серця своїм рідним, друзям, усім людям на Землі. 	
1.2 Вправа 1, с. 73. Колективне читання уривка вірша Олександра Підсухи <ul style="list-style-type: none"> • Що автор оспівує у своїй поезії? • Чи можна сказати, що він закоханий у рідну мову? Чому? 	<i>Вправа 1, с. 73 підручника</i>
1.3 Досліджуємо мовлення. Вправа 2, с. 73 Визначаємо та записуємо на дошці синонімічні ряди. Аналізуємо їх.	<i>Вправа 2, с. 73 підручника</i>

Орієнтовний хід уроку	Обладнання і матеріали
2. РОЗГОРТАННЯ ТЕМИ	
<p>2.1 Вступна бесіда. Повідомлення теми уроку та обговорення очікувань</p> <ul style="list-style-type: none"> У своєму мовленні ми послуговуємося величезною кількістю слів. Переважна більшість із них є українськими, та є й слова-іноземці, які прийшли з інших мов. Сьогодні ми ознайомимося з поняттями “власне українські слова” та “запозичені слова” й будемо досліджувати походження слів. <p>2.1.1 Вправа “Дерево очікувань”</p> <ul style="list-style-type: none"> Спробуймо сформулювати очікування від роботи над темою. 	<p>Флеш-картки: “Власне українські слова”, “Запозичені слова”</p>
<p>2.2 Досліджуємо правило на с. 73</p> <p>Читаємо правило. Порівнюємо слова <i>килим</i> та <i>бодіарт</i>. Що можемо сказати про них?</p> <p>Як ми розуміємо слово “запозичити”? Доберемо до нього синоніми (<i>взяти, перейняти, наслідувати, підхопити, позичити</i>).</p> <p>Поєднуємо відповідні флеш-картки, формулюємо визначення.</p>	<p>с. 73 підручника</p>
<p>2.3 Робота в групах. Складаємо твердження з теми</p> <p>Кожна група отримує картку з ключовими словами і має за визначений час сформулювати твердження з теми уроку.</p> <p>Потім групи презентують свою роботу.</p>	<p>Див. роздруківку “Твердження. Робота в групах”</p>
<p>2.4 Робота зі словниками</p> <ul style="list-style-type: none"> Для того, щоб визначити походження слова, ви можете скористатися етимологічним словником. (Етимологія — наука про походження слів) 	<p>Етимологічний словник</p>

Орієнтовний хід уроку	Обладнання і матеріали
<ul style="list-style-type: none"> • Якщо потрібно уточнити значення запозиченого слова, то ви можете скористатися словником іншомовних слів. 	Словник іншомовних слів
<p>2.5 Досліджуємо мовлення. Вправа 3, с. 73</p> <p>2.5.1 Взаємодіємо усно. Робота в парах</p> <ul style="list-style-type: none"> • Читаємо всі слова. • Одна дитина читає слово, інша добирає до нього пару. • Разом визначаємо, яке з цих слів — запозичене. За потреби, користуємося словниками. <p>2.5.2 Самостійне письмове виконання вправи.</p>	Вправа 3, с. 73 підручника
<p>2.6 Досліджуємо походження слів. Робота в групах</p> <p>Діти об'єднуються в чотири групи. Кожна група отримує картку з трьома словами. Перша група: кома, мушля, бутерброд.</p> <p>Друга група: пальто, журнал, реклама.</p> <p>Третя група: соло, акорд, гірлянда.</p> <p>Четверта група: баскетбол, дизайн, джем.</p> <p>Діти в групах мають визначити за словником, з якої мови походять ці слова.</p> <p>Висновок: в українській мові є запозичені слова з різних мов.</p>	Див. роздруківку “Картки зі словами”
3. РЕФЛЕКСІЯ	
<p>3.1 Вправа “Дерево очікувань”</p> <p>Повертаємося до дерева очікувань та аналізуємо, чи справдилися наші очікування.</p>	

Орієнтовний хід уроку	Обладнання і матеріали
3.2 Вправа “Продовж речення” ➤ Найцікавішим на уроці було...	
4. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ	
4.1 Виконати вправу 4 на с. 73 підручника або дослідити, які українські слова запозичені іншими мовами світу.	<i>Вправа 4, с. 73 підручника</i>

Урок підготувала **Людмила Ряба**